

روایت فاجعه خاموش محیط زیست در سایه جنگ

یک میلیون تن آلودگی در آسمان

آلودگی صوتی؛قاتل خاموش پرندگان و حیوانات وحشی

گلی ماندگار |

جنگ، تنها خانه‌ها، جاده‌ها و زیرساخت‌های انسانی را ویران نمی‌کند؛ نخستین و ماندگارترین قربانی بسیاری از درگیری‌ها، طبیعتی است که بی‌دفاع در برابر آتش، انفجار، آلودگی و تخریب قرار می‌گیرد. در روزهایی که نگاه افکار عمومی بیشتر متوجه خسارت‌های انسانی، اقتصادی و امنیتی است، لایه‌های عمیق‌تر از بحران در حال شکل‌گیری است؛ بحرانی که اثر آن شاید سال‌ها بعد، در قالب بیماری، خشکسالی، نابودی زیستگاه‌ها، کاهش تنوع زیستی و فرسایش منابع طبیعی خود را نشان دهد. گزارش تازه سازمان حفاظت محیط زیست درباره خسارت‌های ناشی از حملات موسوم به «جنگ رمضان»، بار دیگر این واقعیت تلخ را آشکار کرده است که محیط زیست، یکی از خاموش‌ترین و بی‌صداترین قربانیان جنگ است. بر اساس آمار سرشماری اعلام‌شده، حملات صورت‌گرفته به تأسیسات حارس صنعتی، نفتی و مناطق تحت حفاظت محیط‌زیست در ۱۰ استان کشور، خسارات گسترده‌ای بر جای گذاشته‌است. انتشار نزدیک به یک میلیون تن دی‌اکسیدکربن، سوختن بیش از ۳۶۰ هزار متر مکعب مواد نفتی در تهران و البرز و آسیب به ۱۳ منطقه تحت مدیریت سازمان محیط زیست، تنها بخشی از ابعاد این بحران است. این ارقام، نه فقط بیابانگر یک آسیب مقطعی، بلکه نشانه آغاز یک بحران بلندمدت برای اکوسیستم کشور هستند؛ بحرانی که می‌تواند کیفیت هوا، سلامت منابع آب، حاصلخیزی خاک و امنیت زیستی نسل‌های آینده را تهدید کند. مجیدفاضلی، فعال محیط‌زیست با تشریح ابعاد هولناک تخریب‌های ناشی از جنگ، از وقوع فاجعه‌ای خاموش در پهنه‌های طبیعی و شهری به مهر گفت: تخریب خاک اصلی‌ترین و اولین پیامد انفجار هست و زمانی که خاک بر اثر اصابت بمب و موشک نابود می‌شود، فرسایش خاک شده و می‌رسد که موجودات زنده درون آن عمل‌ناپودر بوده و زنجیره حیات قطع می‌شود. این مساله در مناطق کوهستانی به شکل ریزش و فرسایش شدید و در مناطق جنگلی نابابودی کامل درختان خود را نشان می‌دهد.

◀ محیط زیست زیر سایه جنگ؛ یک میلیون تن آلودگی در آسمان ایران!

فاضلی با اشاره به تغییرات شیمیایی در جو افزود، ما مدیر مدارس الکترونیک و از راه دور وزارت آموزش و پرورش، با اشاره به وجود این مدارس در مناطق محروم، مرزی، عشایری و روستایی گفت: فلسفه وجودی این مدارس، جذب بازماندگان از تحصیل (به دلایل سستی، اقتصادی و فرهنگی) است و در حال حاضر حدود ۱۵۴۵ واحد آموزشی در سراسر کشور فعال است که استقبال دختران در مناطق محروم بیشتر بوده و این فرصت مناسبی برای بانوانی است که از دواج کرده‌اند. ایرج شاه‌ملکی در گفت‌وگو با ایسنا گفت: مدارس آموزش از راه دور در مناطق محروم، مرزی، عشایری و روستایی

◀ آموزش از دور» به متقاضیان بازمانده از تحصیل

بیشتر وجود دارد و فلسفه وجودی و تاسیس این مدارس نیز جذب بازماندگان از تحصیل است که به هر دلیلی مانند شرایط سنی، شرایط اقتصادی و شرایط فرهنگی امکان حضور در مدرسه روزانه را نداشتند. وی با بیان اینکه آموزش از راه دور یک روزنه امید برای این قشر از دانش‌آموزان است که بتوانند از این طریق ادامه تحصیل دهند، افزود:

حدود ۱۵۴۵ واحد آموزشی در کل کشور وجود دارد و با توجه به اینکه ۱۶ استان مرزی داریم در این استان‌ها توسعه خوبی داده شده‌است. مدیر مدارس الکترونیک و از راه دور وزارت آموزش و پرورش با

۵ میلیون و ۶۰۰ هزار داوطلب در هلال احمر

از سرمایه‌ای ارز شمشند و آماده خدمت بهره‌مند بوده‌ایم که در جریان این حوادث، با استقبال کم‌نظیر مردم عزیز، تعداد داوطلبان مان به ۵ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر افزایش یافت. وی اظهار کرد: از این میان، بیش از ۱۱۰ هزار نیروی آموزش دیده و کاملاً آماده، در صف نخست عملیات‌های امدادی قرار داشتند که حدود ۲۸ هزار نفر از آنان، به عنوان امدادگران متخصص و آموزش دیده، به‌طور مستقیم در صحنه عملیات حضور یافتند و مأموریت‌های نجات‌یابان را، افرادی و مهارت بالا به انجام رساندند. سایر عزیزان نیز به عنوان نیروی ذخیره، در آماده‌باش کامل قرار داشتند

آمادگی نظام سلامت برای ارایه خدمات در بحران‌ها

سازمان نظام پرستاری درباره نیروهای داوطلب برای ارایه خدمات توضیح داد: بر اساس آخرین آمار و ارقام، حدود ۵هزار نفر برای ارایه خدمات داوطلبانه ثبت‌نام کرده‌اند که بازنخستگان، اعضای هیات‌علمی و دانشجویمان بخش عمده این افراد را تشکیل می‌دهند. داوطلبان برای هستند که می‌توانند به ظرفیت پرستاری کشور در شرایط بحرانی اضافه شوند تا خدمات مورد نیاز را ارایه دهند. نجاتیان درباره استفاده از ظرفیت نیروی داوطلب گفت: طی روزهای نخست جنگ، تعداد این نیروهای داوطلب از استان‌های همجوار به هرمزگان اعزام شدند.

جز این مورد، تمام استان‌های کشور توانستند با استفاده از ظرفیت نیروی انسانی خود خدمات مورد نیاز را ارایه دهند. او با بیان اینکه ظرفیت دانشگاه‌های علوم پزشکی در استان‌ها مناسب است، تصریح کرد: دانشگاه‌های علوم پزشکی

صاحب‌انتمیاز:نوموسسه رسانه‌نگاران خوباندیش

مدیرمسئول:حجت‌طهماسبی

سردبیر:حجت‌طهماسبی

نشانی:خیابان ستارخان- خیابان کوثر دوم- پست‌مبثو

تلفن:۶۶۴۲۰۷۶۹-۶۶۴۲۰۴۱۷-نمابر:۶۶۴۲۰۴۱۷

چاپ:همشهری- ۲- توزیع:نشر گستر امروز- تلفن:۶۱۹۳۳۰۰۰

سازمان شهرستان‌ها: ۶۶۱۲۶۰۸۸

آذان ظهیر: ۱۲:۰۴ | آذان مغرب: ۱۸:۵۷ | آذان صبح فردا: ۰۴:۰۱

◀ برنامه‌نامه اخلاقی روزنامه تعادل در وبسایت رسمی روزنامه در دسترس است

خبرروز

مبلغ و نحوه پرداخت «وام ازدواج» در سال جاری

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی و توسعه اجتماعی معاونت وزارت ورزش و جوانان با اشاره به تثبیت مبلغ وام ازدواج در سال ۱۴۰۵ نسبت به سال گذشته در خصوص پرداخت این وام در شرایط فعلی کشور اعلام کرد: با افزایش ۴۰ درصدی منابع برای وام ازدواج در سال جاری، دولت به دنبال کاهش صف ۵۵۰هزار نفری پشت‌نوبتی‌هاو تسریع در روند پرداخت تسهیلات است. بهمن‌عبدی با اشاره به منابع در نظر گرفته‌شده گفت: در سال ۱۴۰۳ به تعداد ۴۳ تا ۶۱۲۰۰ فقره وام ازدواج پرداخت شده‌است مبلغ وام اعطایی در مجموع در سال ۱۴۰۳ تقریباً ۲۰۴ همت بوده‌است. او افزود: در حال حاضر حدود ۵۵۰ هزار نفر از متقاضیان سال‌های گذشته همچنان در صف دریافت وام قرار دارند. سیاست دولت در سال جاری این بوده که به‌جای افزایش مبلغ وام، منابع تکلیفی بانک‌ها افزایش یابد.

شده‌اند. این مناطق، زیستگاه گونه‌های ارزشمند گیاهی و جانوری هستند که برخی از آنها در معرض تهدید انقراض قرار دارند او می‌افزاید: انفجار، آتش‌سوزی، آلودگی صوتی و حضور گسترده ماشین‌آلات نظامی، تعادل اکولوژیک را برهم می‌زند. بسیاری از پرندگان لانه‌سازی و تولید مثل می‌شوند. پستانداران وحشی مهاجرت اجباری پیدامی‌کنند و زنجیره غذایی مختل می‌شود. در برخی مناطق، بازگشت یک زیستگاه به وضعیت عادی ممکن است ده‌ها سال زمان ببرد. جنگ فقط امروز رانابود نمی‌کند، بلکه آینده طبیعت را هم گروگان می‌گیرد.

◀ باران اسیدی و تشدید تغییرات اقلیمی
در نهایت آتش‌سوزی گسترده مواد نفتی و انتشار آلاینده‌ها، خطر باران اسیدی را افزایش می‌دهد. باران اسیدی می‌تواند پوشش گیاهی، جنگل‌ها، مراتع و منابع آبی را به‌شدت تخریب کند. در کشوری مسافرهای آب‌برز زمینی دست‌وپنجه‌نرم می‌کرد، این مساله می‌تواند بحران اقلیمی را عمیق‌تر کند. همچنین انتشار گازهای گلخانه‌ای ناشی از جنگ، سهم ایران را در تشدید بحران جهانی اقلیم افزایش می‌دهد. در واقع، جنگ نه تنها یک بحران ملی، بلکه بخشی از یک بحران فرامرزی زیست‌محیطی است.

◀ هزینه‌های پنهان بازسازی طبیعت

بازسازی یک پل، جاده یا ساختمان، هرچند دشوار، اما

سمی به خاک نیز می‌تواند زنجیره غذایی را آلوده کند و در نهایت سلامت انسان را به‌خطر اندازد.

◀ آب: آلودگی خاموش در مسیر سفرهای

زیرزمینی
علیرضا بندپی، فعال محیط زیست نیز در این باره به «تعادل» می‌گوید: هر گونه حمله به تأسیسات صنعتی نفتی، تهدید جدی برای منابع آب محسوب می‌شود. نشت سوخت، مواد شیمیایی و پسماندهای خطرناک می‌تواند به رودخانه‌ها، تالاب‌ها و سفره‌های آب زیرزمینی نفوذ کند. او هشدار می‌دهد: بخشی از خسارت‌های زیست‌محیطی جنگ، با تاخیر ظاهر می‌شود. آلودگی آب‌های زیرزمینی ممکن است ماه‌ها یا حتی سال‌ها بعد، در قالب افزایش بیماری، کاهش کیفیت آب آشامیدنی و آسیب به کشاورزی آشکار شود. این فعال محیط زیست در این باره توضیح می‌دهد: در کشوری مانند ایران که از پیش با بحران کم‌آبی روبرو است، هر گونه آلودگی منابع آب می‌تواند یک بحران مضاعف ایجاد کند. پاکسازی آلودگی نفتی از آب و خاک، فرآیندی بسیار پرهزینه، زمانبر و گاه ناممکن است.

◀ حیات وحش؛ قربانیان بی‌صدا

بندپی تأکیدمی‌کند: شاید تلخ‌ترین بخش خسارت‌های جنگ، آسیب به حیات وحش و زیستگاه‌های طبیعی باشد؛ بخشی که کمتر دیده می‌شود، اما اثرات آن گاه غیرقابل‌جبران است. بر اساس گزارش رسمی، ۱۳ منطقه تحت مدیریت محیط زیست دچار آسیب

رویداد

اعلام ارقام دارویی دچار کمبود در داروخانه‌ها

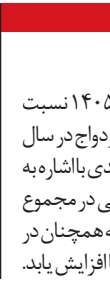
امنیت سلامت، عدالت درمانی و حق دسترسی برابر شهروندان به خدمات حیاتی تبدیل شده‌است.

◀ اخباری برای روحیه دادن به مردم

عضو هیات‌مدیره انجمن داروخانه‌داران اقلام دارویی دچار کمبود در داروخانه‌ها اعلام کرد: امین عینچی درباره کمبودهای دارویی کشور در شرایط حاضر به این‌تا توضیح داد: این‌سخن که هیچ کمبودی در حوزه دارو نداریم، قطعاً برای روحیه دادن به مردم در شرایط جنگ است. اما حقیقت آن است که از وقتی ارز دارو دچار تحولاتی شد و از سوی دیگر تحریم‌ها رخ داد، ما نتوانستیم داروی خارجی وارد کشور کنیم که به‌عنوان مثال داروی تنفسی سیمیگورت که یکی از این موارد است. همچنین اگر اقلام دارویی مدتی در دسترس بوده‌اند به دلیل وجود آنها در انبارها بوده‌است. او ادامه داد: البته برخی شرکت‌های دارویی اعلام کرده‌اند که رفرنس دارو را از منابع مربوطه در خارج از کشور گرفته‌اند و دارو را با همان شکل و شمایل خارجی، در داخل تولید کرده‌اند. با این حال هنوز هم نمی‌توانیم بگوییم در داروخانه‌ها همه داروها وجود دارند، حتی پیش از جنگ هم برخی نمایندگان مجلس تأکید کرده بودند که حداقل در حوزه ۱۰۰ قلم دارو در کشور با کمبود یا فقدان مواجه هستیم.

◀ کمبود داروهای قلبی، دیابتی و…

عضو هیات‌مدیره انجمن داروخانه‌داران ایران از برخی اقلام دارویی نام برد که کمبود آنها توسط داروخانه‌ها اعلام شده‌است: داروی قلبی «پلاویکس» و «وسوکس»، در حوزه بیماری دیابت انواع «سولین» ها، و «کلونازپام»، داروی گوش‌ی «کلیدنیموس»، مسکن ژولوفن، «آمپول سینوپار»، داروی پروستات «ومنیک» و برخی داروهای گیاهی. مسئلی که کمبود برخی اقلام دارویی در داروخانه‌ها موثر است.

بازگرداندن پوشش گیاهی، ترمیم تالاب‌ها، بازسازی زیستگاه‌ها و احیای گونه‌های آسیب‌دیده، نیازمند سال‌ها برنامه‌ریزی، بودجه و همکاری علمی است.

کارشناسان معتقدند: در شرایط فعلی، ضروری است

که در کنار مدیریت بحران انسانی، یک ستاد ویژه پیش و ترمیم خسارت‌های زیست‌محیطی نیز تشکیل شود. پیش کیفیت هوا، شنجش آلودگی خاک و آب، ارزیابی وضعیت حیات وحش و تدوین نقشه احیای مناطق آسیب‌دیده، باید در اولویت قرار گیرد.

◀ محیط زیست؛ قربانی فراموش شده جنگ

جنگ در کوتاه‌مدت اخبار داغ و تصاویر تکان‌دهنده تولید می‌کند، اما خسارت‌های زیست‌محیطی آن، اغلب در سکوت و تدریج خود را نشان می‌دهند. آلودگی هوا، خاک و آب، نابودی گونه‌ها، فرسایش سرزمین و تشدید بحران اقلیمی، تبعاتی هستند که ممکن است سال‌ها پس از پایان درگیری نیز ادامه داشته باشند. گزارش سازمان حفاظت محیط زیست درباره «جنگ رمضان»، فقط ثبت یک خسارت نیست؛ زنگ خطری جدی در باره آینده زیست‌پذیری کشور است. امروز، بیش از هر زمان دیگری، لازم است محیط‌زیست از حاشیه اخبار بحران خارج شود و به یکی از محورهای اصلی سیاست‌گذاری در مدیریت جنگ و پاسخگت تبدیل شود. زیرا در نهایت، بازسازی یک کشور بدون احیای طبیعت، بازسازی کامل نخواهد بود.

روی خط خبر

مدیر مدارس الکترونیک و از راه دور وزارت آموزش و پرورش، با اشاره به وجود این مدارس در مناطق محروم، مرزی، عشایری و روستایی گفت: فلسفه وجودی این مدارس، جذب بازماندگان از تحصیل (به دلایل سستی، اقتصادی و فرهنگی) است و در حال حاضر حدود ۱۵۴۵ واحد آموزشی در سراسر کشور فعال است که استقبال دختران در مناطق محروم بیشتر بوده و این فرصت مناسبی برای بانوانی است که از دواج کرده‌اند. ایرج شاه‌ملکی در گفت‌وگو با ایسنا گفت: مدارس آموزش از راه دور در مناطق محروم، مرزی، عشایری و روستایی

رییس جمعیت هلال احمر با اشاره به ظرفیت عظیم سرمایه انسانی و نیروی داوطلب این جمعیت، از افزایش استقبال مردمی برای پوستن داوطلبانه به هلال احمر در دوره جنگ تحمیلی سبوم خیر داد و گفت: در حال حاضر ۵ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر نیروی داوطلب هلال احمر هستند که می‌توانند در اقدامات بشردوستانه همراه این نهاد و در کنار مردم کشور باشند. پیرحسین کولیوند با اشاره به ظرفیت عظیم سرمایه انسانی جمعیت مأموریت‌های نجات‌یابان را، یکی از مهم‌ترین پشتوانه‌های عملیات‌های امدادی دانست و افزود: ما با بیش از ۲ میلیون داوطلب، همواره

رییس کل سازمان نظام پرستاری با بیان اینکه نظام سلامت برای ارایه خدمات در بحران‌ها آمادگی دارد، گفت: ۱۱ نفر اعضای گروه پرستاری شامل فوریت‌های پزشکی و پرستاران در جنگ رمضان شهید شدند. دکتر احمد نجاتیان در گفت‌وگو با ایسنا، درباره وضعیت ارایه خدمات در دوران جنگ رمضان اظهار کرد: کمبودی در زمینه ارایه خدمات در سراسر کشور نداشتیم؛ بر اساس برنامه‌ریزی‌های انجام شده، خدمات در سراسر کشور انجام شد و کادر درمان آمادگی کامل داشت. او با بیان اینکه برخی بخش‌های بیمارستانی تخلیه شدند تا از بخش اورژانس پشتیبانی کنند، گفت: نه فقط در ارتباط با نیروی انسانی نظام سلامت با مشکل مواجه نشدیم، بلکه از منظر دارو و تجهیزات تا نیز آمادگی کامل داشتیم و هیچ کمبودی در راستای دارو و تجهیزات وجود ندارد. رییس کل